

XI. Om det adelige Frøkenkloster St. Johannes til Slesvig, og om de adelige Godser.

1. Om det adelige Frøkenkloster St. Johannes til Slesvig.

St. Johanneskloster for adelige Frøkener ligger nær ved Staden Slesvig paa en Holm. Priorinden og Frøkenene, som deri ere; udgiøre tilsammen 10 Personer. Dette Kloster er efter al rimelig Gisning blevet bygt Aar 1194, og er blevet besat med Nonner af Benediktinerorden, men aldrig med Munke. Det ligger ikke paa Gülholm eller Güldenholm, der ligger en Miil derfra, og norden for den Landsbye Brekling, strax ved Langsøe i Nübelsogn.

De endnu forhaanden værende Dokumenter, Klosteret angaaende, begynde udi Aaret 1250. Det har et Kapel, hvori der holdes Gudstieneste. Klosteret udvælger sig selv en Provst af den slesvigholsteenske Adel. Det har den borgerlige og piinlige Jurisdiktion over sine Underhavende, saavel som Patronatret over Klosterkapellet og Kirken til Kahlbye, øver Over- og Underjagten paa sin Grund og Eenemærker, og eier Fiskeriet i Tolkersøe, saavel som og Møllen i Schalbye.

Klosterets Underhavende og Tilhørende ere ingen livegne Folk, men Fæstebønder eller Lanster og Kächner, som maae fæste deres Husen og Kathen af Klosteret, eller maae tage til Lehn deraf. De boe i Angeln, saavel som og sønden for Sliestrømmen men hist og her adspredte i Landsbyerne.

2. Om de adelige Godser; i en alphabetisk Orden.

Førend de adelige Godser blive anførte er at merke, at nogle, efterat de ere blevne henlagte til Amterne, have ganske mistet adelige Godsers Fortrin og Egenskaber, og i Fortegnelsen derover ikke mere forefindes; andre have ingen adelig Gaard og Bygning mere; men andre ere deelte og adskilte i adskillige mindre Godser og Gaarde, og derfor, saavidt det har kundet ladet sig gjøre, ere de her nævnede efter deres nu værende forandrede Tilstand. Derimod ere og adskillige Godser blevne ophøiede til adelige Godser. De adelige Godser ligge hist og her i Hertugdømmet; og vi vil nu anføre dem paa følgende Maade efter alphabetisk Orden:

- 1) **Ahretoft**, et adeligt Gods, liggende i Kliplefsogn imellem Flensborg og Aabenraae; det hørte tilforn som en Hollænderiegaard eller Meierhof til det Gods Seegaard, og blev derfra solgt Aar 1725. Dette Gods tilhører Landraad von Thienen, som er Herre til de Godser Seegaard og Maasleben.
- 2) **Ahrup**, beliggende en halv Miil fra Aabenraae i Enstedtsogn; det har ogsaa været en Deel af Seegaard, indtil Aar 1725. Nu tilhører det Hertug Friderik Kristian til Augustenburg; endskiønt Kontribution deraf, siden som før, leveres til Seegaard, eftersom dette Gods staaer for det fulde Plougtal.
- 3) **Altenhof** med Bornstein. Af disse ligger det Gods Altenhof i Borbyesogn, tre Fierdingvei fra Eckernförde; men det Gods Bornstein, som en Hollænderiegaard eller Meierhof af det første, ligger i Gettorpsogn. Det tilhører Overkammerherre Detlev Reventlau.
- 4) **Aschan**, et ganske lille adeligt Gods i Gettorfsogn.
- 5) **Auenbüllgaard**, beliggende paa Sundewitt i Ulderupsogn; tilhører Hertugen af Augustenburg.
- 6) **Augustenburg** i Kettingsogn paa Als, tilhører Hertugen af Augustenburg.
- 7) **Ballegaard**, beliggende i Ulderupsogn.
- 8) **Benschau**, ligger i Atzbüllsogn paa Sundewitt. Det har tilforn hørt til Ballegaard, som en Hollænderiegaard eller Meierhof.
- 9) **Biernebek** ligger ved Sliestrømmen i Sisebyesogn, to smaa Mile nord for Eckernförde.
- 10) **Blansgaard** ligger i Ulderupsogn i Sundewitt; det tilhører Hertugen af Glücksburg. Vaaningshuset paa dette Gods kaldes Schönleben.
- 11) **Böhlshubye** ligger i Angeln i Böhlsohn. Dette Gods bestaaer af en adelig Ploug, som blev skilt fra Rost Aar 1651. Det har nogle privilegerede Landerier, hvorudover det tillige er et Kanzelliegods.
- 12) **Borchhorst** ligger i Gettorfsogn.
- 13) **Boverstedt** ligger i Ladelundsogn, to Mile fra Tøndern, er et adskilt Gods. I Stedet for den adelige Gaard eller Bygning findes nu kun Bøndergaarde og Kathen paa dette Gods.
- 14) **Brunsholm**. Dette Gods ligger i Esgrussogn.
- 15) **Buckhagen**. Dette Gods ligger i Geltingsogn.
- 16) **Bülk** ligger i Dänischwald ved Østersøen i Dänischhagensogn.

- 17) **Büstorf.** Dette Gods ligger i Schwanzen ved Sliestrømmen i Riesebyesogn.
- 18) **Bullsbüll,** er et lidet adskilt Gods, beliggende i Lecksogn. Det blev adskilt Aar 1761.
- 19) **Dampe.** Dette Gods, paa hvis Herregaard er et Prædikekapelle, ligger i Schwensogn, to Mile fra Eckernförde.
- 20) **Dörpt.** Dette Gods ligger i samme Sogn ikke langt fra Dampe.
- 21) **Dollroth.** Dette Gods ligger i Rabenkirchensogn.
- 22) **Düttebüll.** Dette Gods, tilligemed de Hollænderiegaarde Pommerbye og Kronsgaard, ligger i Geltingsogn.
- 23) **Eckhoff.** Dette Gods ligger i Dänischhagensogn.
- 24) **Ellund.** Dette lille adelige Gods ligger i Hannewittsogn.
- 25) **Eschelsmark.** Dette Gods ligger i Schwanzen i Roselsogn.
- 26) **Espeniss.** Dette lille Gods ligger ved Sliestrømmen i Schwanssogn.
- 27) **Evelgunde.** Dette Gods ligger i Nottmarksogn paa Als, var fordum et stykke af Rumohrshof og tilhører Hertugen af Augustenborg.
- 28) **Fahrenstedt.** Dette var fordum et Kanzelliegods; men Aar 1764 blev det ophøiet til et adeligt Gods. Det ligger i Angeln, og tilhører Baron von Gersdorf.
- 29) **Flarup** eller Flarupgaard. Dette Gods ligger i Norderbrarupsogn i Angeln.
- 30) **Fresenhagen.** Dette Gods, tilligemed den Hollænderiegaard Bärge, ligger i Lecksogn, tre Mile fra Flensborg og Tøndern.
- 31) **Freyenwillen.** Dette lille Gods ligger i Grumtoftsogn.
- 32) **Gaarde.** Dette Gods ligger i Lecksogn, en halv Miil fra Fresenhagen, hvortil det fordum har hørt, tre Mile fra Flensborg og næsten ligesaa langt fra Tøndern. Det nedlagte Gods Schwienbek er indlemmet i det Gods Gaarde.
- 33) **Gammelgaard.** Dette Gods ligger i Kettingsogn paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg. Aar 1756 fik det et adeligt Godses Egenskaber. Om dette Gods er forhen Pag. 930 ommeldt ved Hertugens Distrikt af Augustenborg,
- 34) **Gelting** eller Geltingen. Dette adelige Gods ligger i Angeln i Geltingsogn, næsten fem Mile fra Slesvig og fire Mile fra Flensborg.

- 35) **Gerebye.** Dette Gods, tilligemed den Hollænderiegaard Bookholt, ligger i Schwanssogn.
- 36) **Gram.** Dette Gods ligger i Gramsogn, fem Mile nordlig for Tøndern, og to smaa Mile østen for Ribe. Dette Gods tilhører Grev Schack til Schakkenborg.
- 37) **Gravenstein.** Dette Gods ligger i Atzbüllsogn, og tilhører Hertugen til Augustenborg. Det bestaaer af de Forpagtergaarde Gravenstein og Fischbek. Om dette Gods er allerede forhen meldt noget mere.
- 38) **Grünwald.** Dette Gods ligger i Dänischhagensogn, og tilhører Grev Moltke til Bregentved.
- 39) **Grüngröft.** Dette Gods ligger i Feldstedt Sogn, og har fordem hørt til Seegaard.
- 40) **Grünholz.** Dette Gods ligger i Schwanssogn ikke langt fra Dampe, tilhører Familien von Plessen i Kiøbenhavn.
- 41) **Grünholz.** Dette er et adskilt Gods, beliggende i Sterupsogn.
- 42) **Grünhorst.** Dette Gods ligger i Sehestedsogn, og har fordem hørt til Sehestedtsods, som en Hollænderiegaard.
- 43) **Gundstrup.** Dette Gods ligger i Kettingsogn Paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg.
- 44) **Harzhof.** Dette Gods ligger i Sehestedsogn.
- 45) **Hemmelmark.** Dette Gods ligger i Schwanzen i Borbyesogn, en halv Miil fra Eckernförde.
- 46) **Hogelund.** Dette Gods ligger i Lecksogn, og har i fordem Tid hørt til Fresenhagegods.
- 47) **Hohenlied.** Dette Gods ligger i Sehestedsogn. Paa denne Herregaard er Aar 1765 blevet bygt et Kapel til Gudstjenestes Holdelse.
- 48) **Hohenstein.** Dette Gods ligger i Schwanzen i Borbyesogn, en halv Miil fra Eckernförde.
- 49) **Höyerwort.** Dette Gods ligger i Eyderstedt i Oldenswortsogn, en god halv Miil norden for Tönningen.
- 50) **Hütten.** Dette Gods ligger i Gottorfsogn.
- 51) **Huxbroe.** Dette Gods ligger i Guiddensogn, en Miil sønden for Ribe. Gaarden er nedlage, og Landerierne ere fordeelte blandt Bønderne.

- 52) **Kaltenhof**. Dette Gods ligger i Dänischwald i Dänischenhagensogn.
- 53) **Karrharde**. Dette Gods ligger i Klixbüllsogn.
- 54) **Kehracke**, et lille adeligt Gods i Wanderupsogn, er henlagt til det Gods Lindewitt.
- 55) **Kekenisgaard**. Dette Gods ligger i Lysabbelsogn paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg. Det var fordem et Kammergods i Amtet Sønderborg, men er blevet skilt derfra Aar 1764, og ophøiet til et adeligt Gods. (Vidtløftigere kan læses herom forhen ved Amtet Sønderborg og Hertugens Distrikt af Augustenborg, Pag. 929. 933. 946).
- 56) **Kieding**. Dette Gods ligger i Feldstedtsogn, og tilhører Hertugen af Augustenborg.
- 57) **Kielstrup**. Dette Gods ligger i Holebüllsogn, og var i forrige Tider en Hollænderiegaard eller Meyerhof til Seegaard.
- 58) **Klixbüll**. Dette Gods ligger i Klixbüllsogn, halvanden Miil sønden for Tøndern.
- 59) **Knoop**. Dette Gods ligger i Dänischwald i Dänischhagensogn nær ved Lövensaae, tre Fierdingvei fra Kiel.
- 60) **Königsföhrde**. Dette Gods, tilligemed den Hollænderiegaard Gottorf, ligger i Gottorfsogn ved Eyderstrømmen.
- 61) **Krisebye**. Dette Gods ligger i Schwanzen i Sisebyesogn. Det har fordem tilhørt Dänischlindow.
- 62) **Langenvorwerk**. Dette Gods og Gaard ligger nær ved Staden Sønderborg i Ulkebüllsogn paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg. Aar 1764 fik det et adeligt Godses Egenskab; (hvorom allerede forhen Pag. 930. er meldt, ved Amtet Sønderborg, saavel som og ved Hertugens Distrikt af Augustenborg 943).
- 63) **Laygaard**. Dette Gods ligger i Quarssogn, og har fordem hørt til Seegaard. Aar 1764 og 1765 bleve mange Stykker skilte derfra.
- 64) **Lindewitt**. Dette Gods ligger halvtredie Miil fra Flensborg i Graffenwithesogn.
- 65) **Lindow**, som ogsaa kaldes Deutschlindow. Dette Gods ligger en Fierdingsvei fra Eyderstrømmen i Gottorfsogn,

- 66) **Lindow**, som til Forskiel fra det forrige Gods kaldes Dänischlindow. Dette Gods ligger i Angeln ved Sliestrømmen, to Mile fra Slesvig. Godset bestaaer af Hovedgaarden Lindow, som ligger i Borensogn; og den Hollænderiegaard Nottfeld, som ligger i Süderbrarupsogn. Dette Gods eier Hertugen af Glücksburg.
- 67) **Loytmark**. Dette Gods ligger i Schwanzsogn ved Sliestrømmen. Fra dette Gods gaaer en Færge over Sliestrømmen til den Flek eller store Bye Kappel.
- 68) **Ludwigsburg**, i fordum Tid Kohöved kaldet. Dette Gods ligger i Schwanz i Wabsogn. Kong Kristian den Syvende har Aar 1768 givet det Gods Kohöved det nye Navn Ludwigsburg, efter Grev Ludvig von Dehn, som da eiede det.
- 69) **Lütkenhorn**. Dette Gods ligger i Lecksogn, halvtredie Miil fra Tøndern.
- 70) **Lundsgaard**, i forrige Tider Grünhof kaldet. Dette Gods ligger i Grumtoftsogn, to Mile fra Flensborg.
- 71) **Maasleben**. Dette Gods ligger i Schwanz i Sisebyesogn, halvanden Miil fra Eckernförde.
- 72) **Mayböllgaard**. Dette Gods ligger i Hørupsogn paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg. Aar 1764 blev det forsynet med et adeligt Godses Rettigheder. (Herom er forhen allerede meldt ved Hertugens Distrikt af Augustenborg, Pag. 930).
- 73) **Mirebüll**. Dette Gods ligger i Brecklumsogn, en Miil fra Bredstedt.
- 74) **Möhlhorst**. Dette Gods ligger i Roselsogn, og har fordum været en Deel af det Gods Hemmelmark.
- 75) **Neuenhof**, eller Danischneuenhof, tilligemed Birkenmohr. Dette Gods ligger i Dänischhagensogn ved Østersøen.
- 76) **Niesgrauggaard**. Dette Gods ligger i Esgrussogn, omtrent halvfjerde Miil fra Flensborg, og var fordum en Hollænderiegaard, som hørte til Ohrfeld.
- 77) **Nör**. Dette Gods ligger i Dänischwalde i Krüsendorfsogn. Godsets Eier Grev Moltke til Bregentved.
- 78) **Nörgaard**, er et adskilt adeligt Gods, hvis Gaard har fordum ligget i Steinbergsogn. Hertugen af Glückburg komtribuerer heraf.
- 79) **Nübel** Dette Gods ligger i Gramsogn, fem Fierdingvei østen for Staden Ribe, og tilhører Grev Schack til Schackenborg.

80) **Nübel.** Dette Gods ligger i Angeln i Querumsogn, halvtredie Miil østen for Flensborg; det er et adskilt Gods, har en Forpagtningsgaard, Plilipsdal kaldet, og tilhører Hertugen til Glücksburg.

81) **Oehe,** tilligemed den dertil hørende Hollænderiegaard eller Meierhof, Hasselberg kaldet, ligger i Geltingsogn nær ved Østersøen, næsten fem tydske Mile fra Slesvig.

82) **Oestergaard.** Dette Gods ligger i Angeln i Steinbergsogn, halvfierde Miil fra Flensborg.

83) **Ohrfeld.** Dette Gods ligger i Esgrussogn, omtrent fire Mile fra Flensborg.

84) **Olpeniss.** Dette Gods ligger i Schwanzen, næsten tre Mile fra Eckernförde.

85) **Ornum.** Dette Gods ligger i Schwanzen i Roselsogn.

86) **Priesholz.** Dette Gods ligger i Geltingsogn, og har forud været en Hollænderiegaard eller Meyerhof til det Gods Gelting.

87) **Rathmanstorf,** et lidet Gods i Gottorfsogn; det tilhører Geheimekonferenzraad Desmercieres i Kiøbenhavn.

88) **Revenstorf.** Dette Gods ligger i Gottorfsogn, og hører egentlig til Deutschlindow.

89) **Rönhof.** Dette Gods ligger i Ulkebüllsogn paa Als, og tilhører Hertugen af Augustenborg. Kong Friderik den Femte har ophøiet det Aar 1764 til et adeligt Gods.

(Hvorom er meldt forhen ved Amtet Sønderborg og Hertugens Distrikt til Augustenborg).

92) **Röst.** Dette Gods ligger i Angeln i Kappelsogn.

91) **Rumohrsgaard,** eller Rumohrshof i Nottmarksogn paa Als, tilhører Hertugen af Augustenborg.

92) **Rundhof,** i Esgrussogn.

93) **Sandbeck.** Dette er et adskilt Gods og en Landsbye, tilhørende adskillige Eiere; det ligger i Kappelsogn.

94) **Saxtorf.** Dette Gods ligger i Schwanzen i Nisebyesogn. Til dette Gods høre de Hollænderiegaarde eller Meyerhöfe, nemlig Hörst, Rassmark og Rögen; af hvilke de to første ligge i Risebyesogn, men den sidste ligger i Borbyesogn.

95) **Schinkel.** Dette Gods, ligger i Dänischwalde i Gottorfsogn ved Eyderstrømmen, hvor samme kommer ud af Flemhüdersøe.

- 96) **Schirnau.** Dette Gods ligger i Bünstorfsgn. Det har tilforn hørt til Sehestedtgods, som en Hollænderiegaard eller Meyerhof.
- 97) **Schobüllgaard.** Dette Gods ligger i Fetdstedtsogn, omtrent halvanden Miil fra Staden Apenrade.
- 98) **Schiönhagen.** Dette Gods ligger i Schwanzsgn, og har fordum været en Hollænderiegaard eller Meyerhof til Olpenissgods.
- 99) **Schwensbye.** Dette Gods ligger i Sörupsogn, hvilket Hertug Friderich til Glücksburg Aar 1749 har adskilt og stykviis solgt.
- 100) **Seegaard.** Dette Gods ligger i Kliplefsogn, halvanden Miil fra Apenrade, ved en fiskerig Søe, som kaldes Seegaardsøe. Tilforn var der to adelige Godser af dette Navn; siden kom begge Seegaardgodser tilsammen. Aar 1725 ere de fleste Hollænderiegaarde blevne skilte fra disse to vigtige Godser.
- 101) **Seegaard,** et lille Gods paa Øen Pelworn.
- 102) **Seekamp.** Dette Gods, tilligemed den Hollænderiegaard Stift, ligger i Dänischenhagen, en Fierdingvei fra Fridrichsort, og tilhører Greven til Schackenborg.
- 103) **Sehestedt.** Dette Gods ligger i Sehestedtsogn nær ved Eyderstrømmen, halvanden Miil fra Rendsburg.
- 104) **Spandeth.** Dette Gods ligger i Spandethsgn, en god Miil fra Ribe. alle Landerierne paa dette Gods ere fordeelte blandt de dertil hørende Bønder.
- 105) **Stoltelund.** Dette Gods, som ligger i Tinglefsogn, har Stifterinden Frue Etatsraadinde Grundt Aar 1741 skienket og henlagt til det af hende udi den Flek eller store Bye Bredstedt indrettede Stiftelseshuus for fire Enker. (Om denne Grundtiske Skiftelse et anført forhen Pag. 886).
- 106) **Stubbe.** Dette Gods ligger i Schwanzsgn i Risebyesogn.
- 107) **Südensee.** Dette Gods ligger i Angeln i Sörupsogn ved en fiskerig Søe, kaldet Südensøe. Det er et adskilt adeligt Gods, som de her omkring boende Bønder besidde.
- 108) **Tösterup.** Dette Gods ligger i Angeln i Tösterupsgn, ikke langt fra Röst, hvortil det fordum har hørt.
- 109) **Toftum.** Dette Gods ligger i Emmelsbüllsgn.
- 110) **Unewitt.** Dette Gods ligger i Angeln i Grumtoftsgn. Det er Aar 1758 blevet adskilt i adskillige Stykker.

111) **Warleberg.** Dette Gods ligger i Gottorfsogn, og tilhører Geheimekonfrenzraad Desmercieres i Kiøbenhavn.

112) **Wesebye.** Dette lille adelige Gods ligger i Angeln i Hürupsogn, hvortil ogsaa hører nogle privilegerede Huser, som ligge i det andet Distrikt af det slesvigske Domkapitel, og staaer umiddelbar under Overretten til Gottorf.

113) **Westerbeck.** Dette Gods ligger i Roaggersogn, tre Mile fra Ribe.

114) **Windebye.** Dette Gods ligger i Borbyesogn nær ved Eckernförde.

115) **Wisch.** Dette Gods ligger i Schwabstedtsogn.

Kilde: Nicolay Jonge,

Kongeriget Danmarks chorografiske Beskrivelse.

Kiøbenhavn 1777

Johan Rudolph Thieles Bogtrykkerie og paa hans Forlag, boende i store Helliggieststrædet No. 150

Side 952 – 960.